

ABONAMENTUL

Pe un an . 24 Cor.
Pe un jum. . 12 "
Pe o lună . 2 "

Nrul de Duminecă

Pe un an . 4 Cor.
Pentru România și :
America . . 10 Cor.

Nrul de zi pentru Ro-
mania și străinătate pe
un 40 franci.

TRIBUNA

REDACTIA
și ADMINISTRAȚIA
Miksa utca 2—3.

INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.

Manuscripte nu se îna-
poiiază.

Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Din Țara Făgărașului.

Mărturisim că nu am fost plecați a crede știrile ziarelor ungurești despre propunerea deputatului Viștei-de-jos, făcută în adunarea comitatului Făgăraș în privința băncii naționale ungare. Se pare însă că buna noastră credință a fost mai mare decât curățenia convingerilor naționale ale dlui Șerban. O corespondență mai lungă ce primim azi ne confirmă deplin și cu amănunte știrile ziarelor ungurești.

Prin noua sa ieșire deputatul Viștei-de-jos se pune din nou în evidență. Mărturisim că cu toate ieșirile sale, am evitat să vorbim cu toată francheța despre dese-i greșeli. Era și este încă membru al clubului deputaților naționaliști și făcea măcar de formă parte din tabăra națională. Faptul acesta trebuia să ne impună o rezervă de respect și de bună credință, pe care trebuie să o avem pentru oricare deputat naționalist.

Prin fapta cea mai nouă însă, d. Șerban pierde dreptul de a mai fi tratat cu această înțelegere și trebuie odată discutată atitudinea sa în plină publicitate.

Aici prevedem însă o întâmpinare. Ce-a greșit d. Șerban? ne vor întreba prietenii săi. Programul partidului nostru nu a luat nici o atitudine precisă în chestia compromisului austro-ungar, menținerea comunității cu Austria nu intră în programul nostru național. Chestiunea băncii aparține acestor chestiuni în cari programul nostru politic nu

se pronunță și d. Șerban care a cerut banca autonomă ungară nu a contravenit disciplinei de partid.

Foarte bine, dar dacă programul nostru nu cere banca comună, el nu cere nici banca autonomă și, pe cât știm, un membru al partidului nu va lua atitudine hotărâtă într-o chestie până când partidul nu s'a pronunțat în chestia asta. Aceasta în privința *principiară* a chestiunii, iar cât pentru partea ei *tactică* d. Șerban ca membru al clubului va fi cunoscând cel puțin atât de bine ca noi tactica partidului național în chestiile comune cu Austria și știe că ea niciodată nu a căutat o împreună lucrare cu potrivnicii ființei noastre naționale.

Atitudinea dlui Șerban e o înfrângere principiară și tactică în acelaș timp a disciplinei de partid și toată conduita sa din prezent și trecut trebuie supusă criticei.

Trebuie să o spunem cu toată sinceritatea, mulți dintre noi nu au putut înăbuși un sentiment de mirare. Cum se putea aproba ca un om care pe timpul pasivității stătuse vre-o 8 sau și mai mulți ani cu cea mai mare liniște sufletească în partidul liberal, supt un Széll, supt un Bánffy mai cu seamă, acum când după o grea luptă și mult sbucium se intrase în lupta electorală și parlamentară, același om să intre cu desinvoltură și seminătate în tabăra luptătorilor naționaliști? Nu-i așa, că dacă activitatea politică nu se proclama, cercul Viștei de jos ar avea și azi un deputat liberal, eventual coaliționist fără a schimba însă persoana reprezentantului său? Nu i

așa că d. Șerban azi ar combate pe cei ce cer votul universal adevărat și ar sprijini cu votu-i pe autorul votului plural și pe al legii școlare de acum doi ani? Nu-i așa că în acest caz se impune în mod inexorabil încheierea pentru oricine, că nu politica naționalistă sau antinaționalistă, românească sau antiromânească este scopul dlui Șerban, ci altceva, mandatul dela Viștea-de-jos?

Toate astea poate mulți dintre noi și-au spus-o până azi, dar este regretabil că a trebuit să vie un străin, d. Nagy Lázár, un membru al congregației din Făgăraș, care să arunce toate astea în plină adunare a comitatului în fața unui deputat național, și-i face cinste acestui domn faptul că în loc de a-se folosi de triumful ieften ce ar fi avut primind »pocăirea« unui deputat naționalist, a respins-o făcându-i critica meritată.

Dar cazul dlui Șerban este caracteristic și pentru altceva. El ne amintește acea stă nenorocită țară a Făgărașului. Corespondența ce primim e o fotografie credincioasă stărilor din acest comitat. Ținutul cu un caracter atât de covârșitor și curat românesc al Făgărașului ne înfățișează o icoană vie și grăitoare a multor ținuturi românești.

Afară de petreceri, tot ce aflăm din acest ținut sunt cel mult certuri, intrigi și semne de decădere. Dacă nu ne înșelăm, congregația acestui comitat are o majoritate românească (atât de puțin se afirmă încât nici asta nu o știm sigur). Unde s'a văzut, s'a manifestat faptul acesta? Ce nu s'ar

FOIȚA ZIARULUI «TRIBUNA».

Cântece poporale.

din Fecica.

Grânele vara se coc
Zis'a badea să nu joc,
Pân'la storsul vinului,
Când voi fi mireasa lui.
Storsul vinului trecu
Badea conciu nu-mi făcu,
Ba și bruma a picat
Și nici nu m'a ncredințat.
Bate vântul răcoros
Badea meu nu s'a întors
Aici postul lui Crăciun
Badea n'are suflet bun.
Cășlegile încă trec
Nu mă rabd să nu mi petrec.
Jucați fete și surori,
Și nu credeți la feciori,
Feciorii-s 'nșelători.

Cununiță de fluturi
Eu te joc să te scuturi
Tu mai tare te'nfluturi!
Ardă-te focul cunună,
Cum nu te-o bătut o brumă
De te-a pus în cap o ciumă.

O cooperativă animală.

Furnicile.

Nedreptățile sociale nu ating numai pe oameni, dar și pe animale. Bunăoară, furnicile nu sunt în destul de bine cunoscute de noi; pe când albinele, cântate de poeți, sunt citate cu multă admirație, aproape cu respect, furnicile figurează numai ca eroine în două-trei fabule. În fiecare zi ne supărăm pe aceste mici insecte, cercetători neobosiți și dibaci când e vorba să găsească cutia cu zahăr în fundul dulapului, și cu toată apa fiartă sau petrolul ce se aruncă pe ele, ele se întorc iar, se suie pe picioarele noastre, pe masă, și seara, când mâncăm afară, câte furnici nu și găsec moartea în castronul cu supă? Zilnic, în dorința noastră nesecată de răsbunare, mii și mii de furnici își găsec moartea sub tălpile ghetelor noastre.

Furnicile ar merita o soartă mai bună: nu numai atențiunea fakirului, care mătură strada la fiecare pas ca să nu calce nici una, dar ai merita o mai mare atențiune din partea naturaliştilor.

Este drept că furnicile nu fac ceara, nici nu construiesc acele forme minunate geometrice; dar construiesc case comode, schimbând planul construcției după timp și împrejurări.

Societatea.

Se știe că furnicile trăiesc în societate, dar o societate care n'are d'aface cu orașele noastre, cu statele noastre; s'ar zice mai bine că furnicile locuiesc împreună în acelaș loc. În societatea noastră sunt bărbați, femei și copii, cari apoi,

crescând, se fac la rândul lor bărbați și femei. Din mii de furnici cari ies dintr'un furnicar, în afară de patru-cinci excepții, nu sunt nici bărbați nici femei, ci sunt bărbați sau femei incomplete, sau cu alte vorbe, sunt *lucrătoare*. Excepție fac câteva furnici-femei, mai mari decât lucrătoarele, cu un pântec mare, niște furnici grase și leneșe. Aceste se mai numesc și regine, dar pe nedrept, pentru că nu au nici o influență asupra celorlalte. Iată prin urmare cum este format un furnicar: puține femei, greoaie, grase cari nu fac decât să procreeze, și mii de mii de lucrătoare.

Proletariatul — Armata.

Ar fi prea lung ca să descriem toate speciile de lucrătoare cari constituiesc așa numitul proletariat al furnicarului: unele au un corp subțire și sprinten, ca un cap proporționat, aceste sunt lucrătoarele propriu zise, altele seamănă cu acele caricaturi cari au un cap mare, iar corpul mic de tot, au șase labe fine și două mandibule căscate, groase și tari. Pielea acestora este lucioasă și tare ca o zale: furnicile acestora se numesc soldați, pentru aierul lor războinic. Soldații cu toate că au cap foarte mare, nu sunt îndestul de inteligente, și pare că, în loc de creier, capetele acestea mari, conțin muschii cari mișcă mandibulele. Soldații nu sunt lucrători, căci dacă se lucrează în furnicar, micile lucrătoare muncesc din greu pe când ei se plimbă gravi în sus și în jos, fără să dea o mână de ajutor. Soldații nu sunt, vai, nici buni luptători contra inamicului: nemișcați în mijlocul bătăliei în care pier lucrătoarele, calmi și stupizi, cu capul în sus, solda-

putea face într'un astfel de comitat! Ce nu s'ar face cu o majoritate românească în Arad, în Lugoj, în Deva, sau în Sibiu bunăoară?

Am aștepta o strașnică luptă pentru a coborî, măcar aici, în acest singur loc, programul partidului nostru național din abstracția principiilor în realitatea faptelor și stărilor, iar în schimb ce vedem? certuri, intrigi și un deputat naționalist cerând acestei majorități românești votarea unei moțiuni pentru banca ungară.

Dar nu mai judecăm pe d. Șerban. Îl lăsăm în grija colegilor săi, a deputaților naționali, dela cari așteptăm cuvântul din urmă.

Expoziția din Turin și Austro-Ungaria. Monarchia noastră nu se știe încă dacă va lua parte expoziția ce se va aranja la Turin în 1911 în amintirea unității Italiei. »Corriere della Sera« scrie că Lützw ambasadurului Austriei ar fi declarat că Austria de câțiva vreme n'a luat parte din principiu la expozițiile industriale ce s'au aranjat. Din pricina aceasta nu se va prezenta nici la cea din Turin. În ce privește expozițiile artistice nu s'a luat nici o hotărâre.

Ministrul României la Roma. D. C. Nanu, ministru plenipotențiar și delegat al României în comisiunea europeană dela gurile Dunărei a fost numit ministru al țării la Roma, în locul rămas vacant prin demisia dlui N. Fleva.

Convorbirea noastră cu Dr. Nicolae Oncu.

Convorbirea noastră de ieri cu d. Dr. Nicolae Oncu printr'o regretabilă greșală a paginatorului nu a fost despărțită de convorbirea cu d. Dr. Ioan Suci printr'un subtitlu deosebit, încât ea părea continuarea acesteia.

ții mușcă în vânt până ce, împresurați de inimici își pierd labele și viața.

Când oștirea intră biruitoare în cuib, soldații nu-și dau osteneala nici cel puțin să ajute la transportul prăzilor: veșnic indiferenți și decorativi, pășesc solemn în mijlocul șirului sau pe laturi, iar dacă rămân în urmă, astupă cu căpățina lor intrarea, uitându-se cu obrăznicie la cei ce intră.

Rezervoriile de miere.

O curiozitate demnă de remarcat prezintă furnicile din Mexic, numite *myrmecocistus*. Multe din ele sunt transformate în butii ambulante. Mă explic: furnicile acestea sunt îndopate de lucrătoare cu miere, pântecul lor se umflă, se întinde, se rotunzește și ia o culoare galbenă ca chihlibarul, de seamă cu o boabă de strugure copt. Restul corpului nu servește decât de un fel de cârlig, cu care aceste rezervorii ambulante se agață de tavanul unei camere făcute într'adins, și când este nevoie, deschid gura și mierea curge.

Nunta.

În tot timpul anului, în furnicar sunt puține mame. În luna Mai și Iunie însă, apar în furnicar furnici mai mari ca lucrătoarele, cu două aripi: sunt bărbații și femeile, veniți pe lume, cu primăvara.

Câteva săptămâni, acestea stau în cuib fără să facă nimic, hrănite gratis, îngrijite cu băgare de seamă de lucrătoare, dar într'o bună zi, toate iau sborul în prada unei mari excitații, și una din scenele cele mai curioase la cari putem asista, este nunta furnicilor. Republica aceasta cinstită, economă, respectată, dă atunci (pentru o

Pentru aceia reproducem încă odată în întregime interesantele păreri ale dlui Dr. Nicolae Oncu, pentru ca cititorii să o cunoască deosebit.

Deputatul Iosășelului d. Dr. Nicolae Oncu ne-a spus următoarele:

— Reiese clar până la evidență din textul hotărîrii poliției din Arad, aprobate de d. ministru de interne, că organizarea partidului național român pe bazele clubului parlamentar și pe baza statutelor votate de el este absolut interzisă fără încuviințarea guvernului.

Prin urmare orice fel de activitate a partidului nostru național în baza statutelor și organizației votate de clubul nostru ar expune pe membrii partidului la nenumărate vexațiuni și prigoniri, la pedepse și închisori.

Tot atât de clar e însă, că actualul guvern nu ar aproba nici un fel de statute, cari tind la organizația noastră politică, pentru că însuși d. Andrassy a declarat, când chestia s'a pus în discuția camerei, în aplauzele întregii camere, că *dânsul nu va admite, cât timp va fi ministru, nici o organizație pe alte baze naționale decât cea ungurească.*

Trecând pe terenul cultural-social este clar de-asemenea, că din acelaș punct de vedere și printr'o falsă interpretare a legii de naționalitate, guvernele noastre nu încuviințează nici un statut prin care s'ar forma o societate fie culturală fie socială pe baze naționale nemaghiare.

Susțin însă că acestea sunt acte de pură volnicie și n'au temei nici în constituție și nici în legile noastre și că dreptul nostru de asociere și de organizare mai ales *e un drept imprescriptibil și inalienabil* pe care nu ni-l poate răpi nici un fel de ordonanță, hotărâre sau volnicie ministerială.

Pentru aceia susțin, că noi în ciuda acestei hotărîri *trebuie să ne organizăm.*

singură zi pe an) un curios spectacol: nu se știe bine de amor sau de furie. Este ca un fel de sărbătoare națională, entuziastă și zăpăcită, și nici o sărbătoare umană nu ne poate da ideea acestei fierberii din aier. Este o cursă nebună cu loviuri, cu ciocniri, în care nu se pricepe bine, dacă furnicile se iubesc sau se mănâncă între ele; este o multitudine de fidanțați cari nu se cunosc, printre cari se plimbă calme și rezolute alte furnici fără aripi, cari supravegheză, ceartă și mușcă la dreapta și la stânga, mai ales pe îndrăgostiiți cei mai gălăgioși.

Aceste furnici, supravegheză actul public, care în fiecare an reînnoiește populația furnicarului; toată teama lor este ca însurății să nu fugă, să nu se ducă într'alt loc uitând de patria-mamă.

A doua zi, nimic nu mai amintește furia din ajun, doar vre-o bucată de aripă ruptă, arată că acolo s'a petrecut o nebunească scenă de dragoste.

După nuntă, femeile își pierd aripele, semn de netăgăduita lor inocență, și le smulg ele singure sau li le smulg lucrătoarele. Bărbații însă, își mai păstrează câte-va zile aripele și apoi mor de foame s'au de oboseală. Femeile au o altă soartă: unele din ele mor de foame, dar mai târziu pentru că sunt mai grase și au fost mai bine nutrite; altele sunt conduse la cuib de lucrătoare, și încep să nască ouă. Și astfel, din an în an, existența furnicarului este asigurată. Unele mame, trăiesc chiar șapte sau opt ani.

Alte femei, cari nu vor să se întoarcă la cuib, își fac o gaură în pământ și urmate de un mic grup de lucrătoare disidente, pun bazele unei alte republici cooperative.

P. R.

Gândurile și sufletele noastre sunt stăpânite de aceleaș convingeri, de acelaș duh și nimeni pe pământ nu va putea rupe legătura asta de nevăzută organizație sufletească ce ne înlănțuie pe toți.

În ciuda volniciei ministrului cred, că bărbații noștri cari se află în fruntea acestei organizații vor găsi mijlocul de a o manifesta și exterioriza.

Situația politică.

În unul din numerile noastre trecute am amintit și noi, că guvernul unguresc a pregătit un nou program pentru rezolvirea crizei. Programul acesta e supus acum unei serioase debateri îndeosebi prin ziarele din Viena. Insuși M. Sa ar aproba noua acțiune de împăcare, mai cu seamă, că prin aceasta nu i-se cere nici o jertfă coroanei. În urma noului program, puterea i-s'ar încredința partidului independist, cu condiția ca acesta să prelungească privilegiul băncii austro-ungare, să mai asigure transacțiunea pe 20 de ani, și în schimb să se mulțumească cu unele mici concesii militare și cu introducerea barierei vamale. — Firește, ziarele ungurești nu prea sunt încântate de această nouă încercare a guvernului. Independenții susțin, că Wekerle nici de data asta nu poate fi luat în serios și că aici nu poate fi vorba decât de o combinație lipsită de bază, care s'a făcut fără știrea și aprobarea celorlalți membrii din guvern.

În situația politică se mai amestecă o noutate interesantă. »Pester Lloyd« în numărul său de azi spune, că este în pregătire o nouă fuziune, care ar cuprinde toate partidele 67-iste. În partidul acesta de fuziune ar intra și vechii liberali, în frunte cu Tisza. Prin fuziunea aceasta se speră, ca 67-istii se obține majoritatea în cameră. În data ce toate partidele 67-iste s-ar învoi să fuzioneze, guvernul ar disolva camera și-ar orîndui alegeri noi.

Programul lui Wekerle.

Un ziar din Viena scrie: În consiliul de miniștri, care s'a ținut luni în Budapesta, s'a dezbătut pe larg programul lui Wekerle, și el a găsit pe urmă aprobarea tuturor membrilor cabinetului, chiar și a lui Kossuth. În audiența de alaltăieri, Wekerle a primit și învoirea M. Sale, așa că primul ministru poate intra acum în tratative cu partidele, ca homo regius. *Cu baronul Bienert, primul ministru austriac, Wekerle se înțelese de mai nainte.*

Astfel autorizat de colegii săi din minister și de M. Sa, Wekerle va încerca să se pună în înțelegere cu toate partidele. *Dacă va reuși să câștige o majoritate 67-istă, în curând se va disolva camera și vor urma alegeri noi.* Firește, încercarea se va face mai întâi cu partidul independist, și dacă va reuși să asigure simpatia acestui partid, în cazul acesta criza se va înlături mai ușor și mai repede. Se crede, că Wekerle e sprijinit în acțiunea aceasta de contele Apponyi, care se știe, are foarte mulți aderenți personali și politici în partid.

Guvern de tranziție.

După audiența de alaltăieri acum se știe sigur, că e vorba de un nou program, pe baza căruia cât mai curând o să se înceapă tratativele pe de o parte între guvern și partide, pe de altă parte între guvernul unguresc și cel austriac. Pertractările acestea după toate semnele vor ține mult

Boalele secrete!

scurgera, arderea, atât la bărbați cât și la femei, după cum o dovedesc scrisorile de recunoștință se vindecă foarte repede prin medicamentul „Gonotol“. Acest medicament se bea. Prețul unei sticle 6 cor. comanda de 3 sticle cu 12 cor. se expediază franco. Se capătă pe lângă cea mai mare discreție dela Farmacia Salvator în Buda nr. 1 (Slavonia). — — —

și vor mai trece încă vre-o câteva luni până să se găsească un mod de rezolvire definitivă a crizei.

In cercurile oficiale a început să se vorbească acum de un *gubern provizoriu*, care se fie încredințat cu conducerea afacerilor în timpul acesta și care se pornească mai cu dinadinsul acțiunea de împăcare cu partidele. Acest guvern provizoriu se va compune tot din membrii guvernului actual cu excepțiunea lui Günther, care va fi numit președinte al Curiei, și a lui Darányi, care din cauza convenției comerciale române, de mai demult avea de gând să-și părăsească portofoliul.

Două desmințiri.

In organul oficial al partidului kossuthist a apărut azi următoarea desmințire, care pare a fi inspirată de însuși Kossuth.

Deocamdată nu se poate vorbi de nici un fel de program, care să poată fi primit și de M. Sa și de majoritatea camerei. Ziarele ar face bine dacă n-ar mai trimbița astfel de știri, lipsite de orice bază, cari, în loc să înlesniască, îngreunează rezolvirea crizei.

Iar președintele Camerei Justh Gyula s-a rostit astfel de nouile combinații:

— *Nu-i adevărat*, că s-ar pregăti un compromis. Atât Kossuth, cât și întreg partidul independist e în contra oricărui fel de pactare. E absolut exclus, ca partidul nostru să se învoiască cu prelungirea privilegiului băncii. In privința asta avem cu toții aceeași părere.

Fuziunea 67-iștilor?

In organul vechilor liberali, în »Pester Lloyd« de azi cetim următoarele rânduri, de mare importanță:

Ne facem o datorie patriotică, și rugăm partidul independist să pună odată capăt intrigilor de după culise și micilor insinuări răutăcioase. Dacă majoritatea camerei mai continuă cu politica asta măruntă, se va trezi într-o bună dimineață cu decepții amare. Noi n-o dorim, din contră am vrea ca lucrurile să se desvolte pe calea lor firească. Dar în împrejurările actuale totul depinde dela atitudinea partidului independist.

Suntem cât se poate de bine informați, că se plănuiește de mult, cu concursul celor mai competenți factori constituționali, o grupare strânsă a tuturor elementelor 67-iste. Într-un caz extrem această fuziune a tuturor liberalilor se va și îndeplini, și atunci vor pieri, ca prin minune, toate visurile de putere ale neastâmpăraților de azi. Căci contele Tisza, care stă acum singur, deoparte, atunci se va regăsi într-o societate bine încheiată și puternică...

Din România.

Audierțe. Marți, 12 Mai, M. S. Regele a primit în audiență pe d. Maior de Thomasson, atașat militar pe lângă legațiunea republicii franceze, care a avut onoarea a-l remite Anuarul armatei franceze pe anul 1909.

Pentru nașterea Principesei Ileana. M. S. Regele a primit, din partea M. S. Regelui Italiei, o scrisoare de felicitare, drept răspuns la notificarea ce l-s'a făcut de către Augustul nostru

Suveran, pentru nașterea A. S. R. Principesei Ileana.

Sanatorii pentru tuberculoși. La Bisericani, în jud. Neamț direcția sanitară va deschide un sanatoriu pentru tuberculoși. Un alt sanatoriu de aceeași natură va fi deschis în județul Argeș. Direcția sanitară își propune să deschidă asemenea sanatorii și în alte părți ale țării, dar numai pentru timpul verei.

Congrese. D. medic veterinar al orașului Craiova, Vincol Augustin, a fost delegat din partea primăriei să ia parte la congresul internațional de lăptărie dela Budapesta și la congresul internațional de medicină dela Haga, care urmează să se ție în vara aceasta.

O nouă mișcare națională.

Europa întregă se află sub impresia mișcărilor din Turcia. Junii turci au pus prin energia, hotărârea și convingerea lor apusul adâncă în uimire. Nimeni nu mai pomeneste azi ceva de »omul bolnav« și toți cred într-o regenerare și viitoare înălțare triumfătoare a elementului turcesc și prevăd, că Turcia va intra în rândul statelor puternice și înfloritoare.

Cine va privi însă imperiul osmanilor cu și alți ochi, decât ai optimistului banal, cine va analiza situația lui etnografică va înțelege că marele imperiu cuprinde și el, ca atâtea state, ca Ungaria, ca Rusia bunăoară, germele viitoarelor lupte naționale.

Mișcarea junilor turci este o mișcare cu caracter eminamente naționalist. Idealul junilor turci e o viață constituțională și democratică după pilda statelor din Apus, dar cu o hotărâită preponderanță și egemonie a elementului turcesc asupra celorlalte neamuri. Ei vor ca Turcia să fie mare și puternică, dar în același timp *turcească*.

Idealul acesta național poate fi însă legitim numai câtă vreme el nu jignește interesele celorlalte neamuri, câtă vreme nu poartă pecetea politicii naționale agresive și nu păgubește interesele de viață națională a celorlalte popoare. Care i însă situația numerică a poporului turc? Turcii formează o minoritate, abia șase milioane de suflete, pe când grecii din imperiul otoman singuri au aproape același număr, apoi vre-o 3-4 milioane de bulgari, vre-un milion de sârbi, sunt pe urmă albanezi și macedo-români cari toți locuiesc în Turcia europeană și cer sau vor cere viață națională autonomă.

Și mai rău stau turcii în Asia și despre situația de-aici, dorim să vorbim mai ales. Aici s'a ivit o puternică mișcare națională. Rasa arabă care locuiește în Siria a primit din capul locului mișcarea de liberare a junilor turci cu multă rezervă. Ei nu se încălzesc pentru idealul turcesc, ci vor o autonomie națională arabă în Siria și nu primesc a fi stăpâniți dela centru din Constantinopol. Dela alegerile în parlament încoace ei se plâng că 6 milioane de turci sunt reprezentați în parlament prin 140 de deputați iar 16 milioane de arabi prin 40 de deputați. Precum se vede parlamentul turc, cu toate pornirile liberale ale junilor turci, e și el un parlament compus pe baza stăpânirii de rasă.

Mișcarea din Siria ia un caracter tot mai grav și îngrijitor. Lozinca ei este »Cerem administrație deosebită cu funcționarii noștri«. O telegramă a lui »Berliner Tageblatt« vestește că *trupele din Damasc refuză a recunoaște pe sultanul Mehmed și o revoltă generală este iminentă*.

Unul din capii acestei mișcări e *Rachid Moutran Bey*. Într-o scrisoare din Paris el a caracterizat mișcarea asta, ca o mișcare autonomistă.

Dacă junii turci, spune el, nu vor să fie cutoptiți de majoritatea covârșitoare a celorlalte popoare, ei vor trebui să le acorde autonomii locale. Ea nu ar dărăma predominarea turcească, dar ar da celorlalte rase puțința de a respira în libertate și a-și evita ruinul propriu. Acest regim le-ar întări și le-ar da putere nouă și ar spori și mijloacele cărmuirii, centrale. Noi arabii nu ne vom învoi să ne rupem de imperiul și de dinastia otomană, dar *nu suferim stăpânirea străină și cerem autonomia locală*.

Cuvintele acestea ne deschid perspective nouă și nebanuite pentru viitoarea evoluție politică a Turciei.

Din Făgăraș.

Adunarea generală de primăvară. Banca independentă. Propunerea deputatului Șerban.

In 25 l. c. s'a ținut în Făgăraș adunarea municipală de primăvară. N'ar fi fost tocmai interesantă dacă deputatul naționalist (?) N. Șerban nu făcea iarăși, ca de regulă un »stiki«-politic.

Ca din senin nu se jenează a se scula, spre scandalizarea tuturor românilor adevărați și de inimă și propune că: »*Adunarea municipală a comitatului Făgăraș să facă o reprezentațiune către guvernul țării pentru creierea băncii ungare independente*«.

Caraghioasă de tot a fost și motivarea — dacă se pot numi motivare frazele cari le-a spus ca »introducere«.

Zice, că el vrea »frăție și armonie cu frații unguri.« Pare că noi, românii am fi, cari nu vrem frăție și pace și noi voim nimicirea »fraților unguri.« Ce fleacuri copilărești. Apoi că nu e ungar, (nici chiar el) care să nu dorească banca independentă. Punct.

Atâta a fost epocalul debut politic al deputatului naționalist.

Făcut-a el oare acea propunere în conformitate cu ținuta clubului deputaților naționaliști români?

Este oare aceasta în programul național și corespunde opiniunii publice românești? Nici vorbă! Dar e chiar de prisos să punem astfel de întrebări față de deputatul Șerban. Căci el în viața lui n'a avut idealuri naționale, n'a avut convingeri statornice nici cristalizate, cari să-i fie ca un far luminos și să-i călăuzească activitatea publică.

Nu, nici decum, căci la el orice activitate publică s'a redus singur la interesele sale egoiste și personale.

Singurul principiu, singura convingere i-a fost zicala românească: *Interesul* (se înțelege personal) poartă fesul!

Acesta l-a și executat cu toate mijloacele posibile.

De când e deputat »naționalist« nici măcar o singură dată nu și a ridicat vocea în camera țării pentru biserică, pentru școală, sau pentru dreptul de vot al poporului românesc. Și câte chestiuni economice n'au fost de mare importanță pentru poporul român.

Din contră a fugit de cameră mai rău ca dracul de tămăie, afară de cazul când își ridică leafa. Asta-i la el lucru principal, singura activitate parlamentară națională.

In tot locul a tămăiat pe »frații maghiari« imbiindu-se lor.

Ba, să nu uităm, a făcut și el fapte »mari« politice, luând parte la banchetele kossuthiste din 3/15 Martie.

Nu-i mai rămâne, decât să se ia de mână cu soțul său de »sentimente« Burdea și Bozgan Florea din Caransebeș și să-și prefacă numele după cum îi sunt faptele.

Mașini de cusut, biciclete, motoare, mașini de scris, mașini agricole și gramofoaen, la

FALK IMRE

se pot procura cu plătere în rate

►► **Mare atelier mechanic de reparaturi.** ◄◄

Montare de sonerii electrice și reparare. Atelier de reparat mașini de scris și decusut, biciclete și motoare

Cu stimă: **F a l k I m r e, K o l o z s v á r, str. Deák Ferencz nr. 30.**

Să ne întorcem iarăși la adunarea municipală. La vestita propunere a vestitului deputat Șerban, a vorbit primul judele Nagy Lázár, care între altele a zis: Imi pare bine, că o astfel de propunere o face un român. Mă mir însă cum de-o face chiar d. Șerban, care mai întâi a pășit fără nici un program, apoi a cochetat cu independenței, a fost guvernamental tizaist și acum e deputat naționalist? Nu știe omul ce să mai gândească! Amăgești numai poporul dle — zice vorbitorul — căci tot omul trebuie să aibă o convingere și o ținută, să nu le schimbe ca rușele și după cum bate vântul, și altele multe. Iată și convingerea fraților maghiari despre d. Șerban, iată cum îl judecă și ei. Și toți zic, că Nagy Lázár are dreptate.

La cuvântul apoi d. Ioan Șenchea. Vorbitorul, fără a reflecta la »principiile și argumentele« ca'n palmă ale propunătorului, arată că n'are nici un sens, și nu duce la nici un scop toată comedia cu reprezentatiunea la guvern în interesul băncii.

Criza e în curs rezolvire și dacă factorii autorizați cu rutină politică, având în vedere interese mari de stat nu vor sta să o rezolve, de sigur, că nu vor lua sfaturi din reprezentatiunea Făgărașului. Aceasta absolut cu nimica nu ne înaintează, nici nu va ușura rezolvirea crizei, căci nici guvernul nu va avea mai multă știință, putere, greutate sau valoare și nici coroana nu se va speria, și nu o va lua în considerare la rezolvirea chestiunii atât de grea și de mare. (Foarte ciudată concepție politică a autonomiei comitatense și mai ales a propriei valori politice și morale. Dacă d. Șenchea e atât de convins de puțină însemnătate a glasului congregației și deci și a glasului său, nu înțelegem pentru ce mai primește a fi membru în congregație, pentru ce își mai ridică aici glasul? Nota Redacției).

Ba se poate întâmpla că până să ajungă reprezentatiunea la guvern, criza să fie rezolvită, fără concursul d-voastră.

Atunci iară o pășiți, cum ați pășit-o, când ați votat încredere lui Tisza István și l-ați felicitat pentru învingere — și când a ajuns telegrama în Pesta, — Tisza deja căzuse.

Noi, românii, dealtfel în chestiunea aceasta trebuie să observăm deocamdată o atitudine cu totul rezervată, pasivă. Aceasta, crede vorbitorul, va corespunde părerii generale și sentimentului public românesc.

Propune deci ca să se treacă la ordinea zilei peste propunerea dlui Șerban.

La vot propunerea pentru bancă a intrunit 39 voturi, între cari au fost și românii Dr. T. Popescu adv., Maximilian Recean preot în Recea și preotul Șerban din Voila, ceilalți unguri. Pentru propunerea lui Dr. Șenchea au votat 35, și anume românii independenți, cam 10—12 și ceilalți unguri și funcționari.

Dar, se pune întrebarea că care fost scopul propunerii lui Șerban?

Singur, ca să și pregătească calea către partidul kossuthist, căci vede că începe a bate vântul dintr'acolo. Prin urmare »căpeneagul« trebuie întors iarăși și încă în grabă, după vânt.

În coaliție nu a putut intra, fiindcă nu știa cât ține, și că disolvându-se coaliția, care partid rămâne la putere.

— Apoi știm, că el se leagă de prietenia lui Justh. (O fi visând poate și el fișpanie?) Deci trebuie să se recomande, să se îmbeie iarăși, căci tot el își făcuse și reclama cu Justh, prostind ziarele și publicul cu fleacuri, desmințite apoi și de Justh.

Se pune acum întrebarea, că oare din punct de vedere moral politic mai are oare omul acesta loc în partidul naționalist? Mai poate fi suferit acolo, dacă el nu are atâta bun simț, și demnitate politică să și tragă singur consecințele?

Așteptăm răspuns dela cei chemați.

Olteanul.

Ședința solemnă dela Academia română.

— Recepția d-lui N. Gane. —

Ședința de Miercuri a Academiei române a fost rezervată intrării d-lui N. Gane în această înaltă instituție. Noul academician ia locul, în Academie, ocupat de marele B. P. Hașdeu. La recepție au asistat toți membrii Academiei, I. P. S. S. mitropolitul Moldovei, precum și un public numeros, membrii ai elitei societății noastre, mulți literați, etc.

Ședința s'a deschis la orele 2, sub președinția d-lui Anghel Saligny, președintele Academiei.

Cuvântarea d-lui Nicu Gane.

Noul membru al Academiei, spune »Minerva« și-a făcut intrarea printr'o cuvântare aleasă, într'o admirabilă formă literară. D-sa a vorbit despre B. Petriceicu-Hașdeu. Cu acest prilej a făcut un istoric asupra activității literare în perioada dela 1867 când a început curentul sănătos indicat de »Junimea« și »Convorbirile literare«.

D. N. Gane a început prin a explica emoția de care e cuprins când vorbește în incinta Academiei și când trebuie să vorbească despre uriașul om al cugetării, B. P. Hașdeu, al cărui scaun îl ocupă. A făcut biografia marelui dispărut spunând că odată cu trecerea lui din Basarabia, în mijlocul națiunii încântătoare a binecuvântatei noastre țări, s'a operat în sufletul său acea binecuvântată transformare, al cărei efect a fost bogatul izvor de cunoștințe ce a fost regretatul și neuitatul Hașdeu.

A spus apoi că Hașdeu s'a ilustrat ca filozof, istoric, dramaturg, poet, și în toate aceste direcții a imprimat geniul său mare, și a enumerat operele lui de seamă. În deosebit »Răsvan și Vidra« e o lucrare de mare însemnătate, e cea mai mare operă dramatică a noastră. În studiile istorice »Ioan Vodă cel cumplit«, e o podoabă de erudiții și de frumusețe de limbă. Oratorul a amintit de »Magnum etimologicum«, acea mare operă începută după îndemnul M. S. Regelui, și de tratatul plin de filozofie »Sic Cogito« în care Hașdeu pledează pentru existența lui D-zeu și pentru existența unor ființe superioare, intermediare între D-zeu și om.

Mai departe, d. N. Gane vorbește de »Junimea« din Iași, unde o generație întreagă a petrecut momente ce nu se vor uita nici odată.

Acolo, din contactul unuia cu al altuia, a izvorit imboldul la muncă, care a avut ca consecință desvoltarea atâtor talente, și care a fost semnalul unei perioade fecunde pe tărâmul literaturii naționale.

În legătură cu această perioadă, a amintit de Hașdeu care s'a manifestat ca un talent puternic și care prin revista sa »Contemporanul« a susținut cu multă aprindere polemici literare admirabile cu »Convorbirile literare« ale lui Iacob Negruzzi. Mai în urmă, Hașdeu a început și el să concluceze la »Convorbiri« și să ia parte la ședințele din casele lui Maiorescu și Negruzzi. Revenirea aceasta a lui Hașdeu la sentimente prietenești față de »Convorbiri«, nu trebuie judecată ca o slăbiciune, ci din contră ne arată judecata lui sănătoasă.

Mișcarea literară dela 1867 — a spus apoi oratorul — se datorește progresului de azi al literaturii. Înainte de această dată, turburările interne înăbușe orice manifestare de acest fel și sub domnia lui Cuza chiar, atențiunea tuturor era prea mult îndreptată spre reformele mari politice și talentele, e știut, nu se pot dezvolta decât la adăpostul preocupărilor de acest fel. Dar dela 1867 când s'a căpătat încredere în siguranța zilei de mâine, paralel cu manifestările politice a fost și manifestarea literară. Atunci s'a produs un re-

viriment, și ca o ploale binecuvântătoare au spîrut talente pe toate tărâmurile culturale. Azi, fără lipsă de modestie, ne putem prezenta în fața străinătății cu un bogat stoc cultural, ca ieșit din vârsta copilăriei.

Revenind din nou la savantul Hașdeu, noul academician a spus că unul din marile talente ieșite din manifestarea dela 1867 a fost și el, care în ramura filologiei și a istoriei s'a ridicat mai presus de predecesorii săi. Hașdeu e cel mare mare istoric al generațiunii sale, căci el cel dintâi a înțeles noua îndrumare ce trebuie să i-se dea.

În filologie, de asemenea el a ocupat primul loc și fără îndoiaie că atâta timp cât va exista neamul românesc și o limbă românească Hașdeu va străluci cu putere.

D. N. Gane a vorbit apoi de Hașdeu ca spiritist și a spus că dragostea pentru dispăruta lui fiică, l-a ridicat mai presus decât ne închipuim. Sugestionat, el își simțea fiica pretutindenea ca o umbră binefăcătoare, ca o ființă dumnezeiască.

Mulți au explicat această dragoste a lui Hașdeu ca o slăbiciune.

În urmă Hașdeu s'a retras în castelul său fermecat, în mijlocul munților, ca un geniu al pădurilor și acolo a stat până în cele din urmă zile, când s'a stins cum se stinge un frumos asfințit de soare, iar sufletul lui s'a dus să îmbrățișeze pe fiica lui iubită. Hașdeu, a spus oratorul, a fost una din acele figuri alese ce n'ar fi trebuit să moară, și el n'a murit și nu poate muri. El e mai viu ca oricând, astăzi când e privit prin prisma dreptei judecăți.

D. Gane și-a încheiat admirabila sa cuvântare de recepție aducând primos de dragoste umbrei marelui basarabean.

Tunete de aplauze au subliniat cuvintele noului academician, care a fost călduros felicitat de colegii d sale și persoanele prezente.

Răspunsul dlui Iacob Negruzzi.

D. Negruzzi a început prin a arăta contrastul dintre operele lui Hașdeu, pe care moartea l'a răpit Academiei, și între d. Gane, care își face azi intrarea. A arătat pe cel dintâi ca un mare istoric și filozof, un bărbat erudit, un spirit luminat, dar puțin statornic, și pe d. Gane, pe care îl compară cu clasicii, un om al imaginației și al sentimentului, care a rămas totdeauna statornic aceluiasi gen.

A vorbit și d-sa de epoca dela 1867, când un cerc restrâns de tineri s'au adunat în jurul »Junimei«, să se ocupe cu cultura neamului. Între aceștia, Gane s'a produs cu poezii și nuvele admirabile și a continuat să illustreze câmpul literaturii noastre.

În »Convorbirile Literare«, d. Negruzzi spune că a avut marea satisfacție de a publica mai multe poezii și nuvele, adevărate frumuseți de limbă, datorite d-ului Gane. D sa s'a ocupat în deosebire cu mulțumirile vieții decât de durerile ei. Terminând a spus că d. N. Gane de mult a fost indicat să între în Academie și se bucură că cel puțin acum, mai târziu, și-a luat locul ce l-a meritat.

Ședința s'a ridicat la orele 3 și jumătate.

Din Străinătate.

Apariția unei broșuri senzaționale în Italia. Cu mare nerăbdare se așteaptă în Roma apariția unei senzaționale broșuri, intitulată: »Ce trebuie să facem în 1912«. Autorul acestei broșuri e amiralul Goravoro, care acum câțiva ani a fost ministru de marină și mai târziu ministru de externe în cabinetul Rudini.

Broșura vorbește despre situațiunea Italiei și tripla-alianță, cere sporirea armatei și a flotei și modificarea politicii față de Franța și Anglia.

O conjurațiune contra suveranilor sârbi și muntenegreni. »Neues Wiener

Dacă târguiți din articolele anunțate în ziarul nostru, vă rugăm ca la comandă să amintiți unde ați cetit aceste anunțuri.

Journal« află că poliștii din Belgrad au descoperit itele unei conjurații contra caseilor domnitoare din Serbia și Muntenegru. După cum se zvonește, guvernul sârb va depune Scupcinei o lege nouă contra anarhiștilor.

Abdul Hamid își retrage averea de pe bănci. Sultanul Abdul-Hamid a trimis din Salonis scrisori autografe diferitelor bănci europene, pentru a i-se preda banii lui personal. Băncile din Constantinopol au cerut informațiuni în privința predării averii ex-sultanului, și li-s'a răspuns din partea guvernului, că nu e nici o piedecă, deoarece s'a făcut o înțelegere în privința aceasta, între guvern și Abdul Hamid.

Execuțiile în Turcia continuă. Șapte condamnări la moarte au fost sancționate de sultanul Mehmed și anume pentru executarea primului eunuc Desșver, a redactorului »Vulcanului« Lutfil, a colonelului Halil, a ziaristului Feizi, a eunucului Nadir Imam Sedki, a doctorului Nuredin pașa. 63 ofițeri, 37 funcționari civili și 4 hogi au fost achitați. Nouă funcționari ai vechiului regim au fost exilați în insula Prinkipo printre aceștia sunt: ministrul de războiu Riza, marele maestru al artileriei Zeki, ministrul marinei Hassan Rahmi, ministrul de interne Memdauh, primul secretar Tahoin, Șambelanul Reghib. Au fost degradați, condamnați la internare; averea lor a fost confiscată. Judecata a și fost sancționată.

Situația în Turcia. »Neue Freie Presse« publică interviewul ce a fost acordat unui redactor al său de către Hakki-bey. Acesta și-a exprimat convingerea că ultima mobilizare ce fusese ordonată pentru restabilirea ordinii la Constantinopol, a fost o probă vie despre perfecțiunea organizației armatei turcești. În mai puțin ca 10 zile 25.000 de soldați au fost puși pe picior de război și trimiși la Constantinopol.

În privința turburărilor din Adana, Hakki bey a spus că măcelurile săvârșite în unele cazuri izolate, sunt roadele vechiului regim. Știrile au fost exagerate de către comitetul armean din Constantinopol. În Macedonia nici vorbă nu poate fi de turburări, căci populațiunea de acolo este foarte calmă și își vede de muncă.

Trecând la altă ordine de idei, Hakki-bey a declarat că relațiunile dintre Turcia și Bulgaria sunt astăzi de bune. Turcia va căuta și de-acum înainte să mențină buna înțelegere cu Bulgaria și nu va pierde nici o ocaziune pentru a sprijini câștigul regat bulgar. Bulgarii din Turcia trăiesc în perfectă armonie cu populațiunea turcă. Aceasta reiese și din faptul că mulți bulgari din Macedonia s'au prezentat ca voluntari spre a lua parte la cucerirea Constantinopolului.

Relațiunile dintre Turcia și Grecia sunt de asemenea dintre cele mai bune. Hakki-bey a terminat prin a spune, că Europa poate avea deplină încredere în Turcia. Marile puteri s'au putut convinge că Turcia este pe cale a deveni un stat cultural.

Clăra studenții români de pretutindeni.

— Un apel. —

Congresul s'a hotărât.

El să fie Parlamentul sufletului românesc tinăr.

Veniți!

Aduceți cu voi vindecarea neunirii teneretului, vindecarea lipsei lui de entuziasm în chestiile de viață ale neamului.

Aduceți tot amarul bieților meseriași înstrăinați sau desnădăjduți.

Aduceți mărturii despre domnii nepăsători, lipsiți de ideal sau trădători ai lui.

Urniți, cu voi, toată durerea, toată jalea nemărgenită, ce apasă sârmanele zece milioane de țărani lăsați, supt unghia dușmanului său înstrăinatului de sânge și lege.

Și aduceți, mai ales, întreaga putere de viață, de încredere în vremuri mai bune, ce mai e singura mângâiere a aceluiași neam nenorocit.

Toate acestea topiți-le în cultura voastră disciplinată, ca să vă deslușiți, în mijlocul pustiuului de convingeri, drumul de urmat în viitor!

Nu uitați! Congrese au mai fost.

Discuțiile zădarnice și sfeszile ce mănâncă sufletul, banchetarile necurmte, ce-l moleșesc și ingenunche, ambițiile personale ce-l sfarmă și-l vând, li au pus capăt. Au trecut destul ani ca și amintirea unei astfel de vieți nevrednice să se fi stâns! Azi, orice român să lege de numele de student fapta cea mai curată, cea mai vitează și cea mai îndrăzneală pentru neam.

Congresul conducătorilor »Ligei« vă premerge. Să fie o bună prevestire!

lașul va așteaptă. Treaz încă de serbările celor cinczeci de ani dela Unirea pe care el a săvârșit-o, o clipă va simți inima fraților lui și va prinde viață nouă din puterea bății ei.

Și eroii ale căror monumente, morminte sau amintiri stau în acest lași, amărâți de necunoștința contimporanilor, văzându-vă pe voi, nădejdea dreptății de mâine, vor căuta cu încredere în cartea vieții viitorul ce ni-i determinat și ca niște sfătuitoari veșnici vă vor trimite o rază de înțelepciune și îmbrăbătare, ca să vă înzecească și să vă lumineze puterile în lupta necurmată.

Și înțorși acasă, formați falange de luptători ca acelea ale lui Jahn, Arndt și Schenkendorf de acum o sută de ani, ce vor sfărma stâncile și vor așterne drumul noului ideal românesc.

Veniți! I. I. Apostolescu, N. Andriescu.

INFORMAȚIUNI.

ARAD, 28 Mai n. 1909.

— **Nevolnicii pentru școală.** Nu mai este iertat să apelezi în contra hotărârilor aduse de administrația țării noastre. Școala confesională din Jidovin (Caraș-Severin) a fost dificultată pe motivul patriotic că nu ar putea primi pe toți copiii de școală din sat, iar comisiunea administrativă la protestul locuitorilor din Jidovin a spoliat comuna politică de drepturile de autonomie comunală și a numit pe vicenotarul comitatens Dr. Kopeczek Emil administrator comunal în speranța, că în felul acesta bravii locuitori din Jidovin vor renunța la dreptul de a susține școala confesională.

Cazul din Jidovin e identic cu cel din Ususău și amândouă comunele au dat o pildă laudabilă cum pot fi apărate interesele naționale în cadrul autonomiei comunale.

— **Două procese pentru »Calvarul«.** Ați crede că măcar după verdictul de Luni, cel cu 6 luni și 400 cor. în contra redactorului nostru d. Savu, am avea pe câtva timp pace despre partea d-lui procuror. Amăgire. Ieri dânsul a primit două citații nouă, iar azi actul de acuză pentru două procese nouă: unul pentru »Calvarul« publicat acum un an și al doilea pentru »acelaș »Calvar« tradus nemțește și tipărit ca broșură în preajma conferinței interparlamentare din Berlin. Vom primi deci pedeapsă *indoită* pentru aceiaș »crimă«.

— **Lueger și sărbătorirea lui Haydn.** În Eisenburg, orașel dela marginea țării, pe moșiile prințului Eszterházy s'a sărbătorit amintirea marelui compozitor Haydn. Delegații congresului muzical dela Viena au luat parte în număr mare la această sărbătoare aranjată de prințul Eszterházy. S'au depus mai multe coroane, între altele a depus una și d. Lueger primarul Vienei. Când a depus coroana a spus și câteva vorbe: »Depun cu mândrie această cunună din partea capitalei împărătești pe mormântul genialului compozitor al imnului austriac. Trăiască împăratul și monarhia *per omnia saecula saeculorum*«. Gazetele ungurești se indignază și se răfoiesc că a îndrăznit acest maghiarofob inteligent și ironic să le calce pământul și să aclameze pe împăratul. Cică lor nu le place Gotterhalte și dacă ar fi voit l-ar fi putut zropi pe Lueger, dar fiindcă sunt... cavaleri, au suferit tăcând această insultă.

— **Svonuri neîntemeiate se răspândiseră** la bursa din Budapesta ieri, afirmând că starea sănătății M. Sale Impăratului e rea. Informațiile din Viena desmint știrea asta în mod hotărât.

— **Congresul Ligei Culturale.** Liga Culturală din România va ține un congres la Iași în zilele de 17, 18 și 19 Mai. Congresistii vor sosi la Iași la 16 c., ora 8 seara. Vor fi primiți de membrii ligei secția din localitate. La 17 c., ora 10 se va ceti și discuta raportul la Teatrul Național. În aceeași zi va avea loc o masă comună la berăria Bragadiru la ora 1. În urmă congresistii vor pleca la Ciurea, lângă Iași, unde vor avea loc serbări de gimnastică. De acolo se vor întoarce pela mănăstirile Hlincea, Cetățuia și Frumoașa. Luni dimineața 18 c. se vor vizita bisericile din Iași, Universitatea, Pinacoteca, Muzeul de științi naturale. După amiază va avea loc producția corului mitropolitan. Seara se va da reprezentare de gală la Teatrul Național. Marți 19 c. congresistii vor pleca în excursie la Suceava, la ora 6 jum. dimineața. Pentru călătorie pe căile ferate, membrii ligei cari vor lua parte la congres, au o reducere de 50 la sută.

— **Mare cinste pentru românii din Bucovina.** La adunarea țăranilor din 20 Mai st. n. a. c. în Viena, cercetată de 25.000 țărani, a fost plasat George Hutu, președintele societății țărănești creștino-sociale din Câmpulung, »Unirea«, pe tribuna principală, împreună cu ministrul de agricultură Dr. Braf, președintele parlamentului Dr. Pattai și mareșalul Austriei de jos, prințul Alois Liechtenstein.

— **Încă un prieten de-al nostru.** În revista franceză »Le Monde Illustré« a apărut mai zilele trecute un studiu în care se critică brutalitatea regimelor ungurești și se condamnă nelegiurile pe cari le făpiuesc aceste regime față de naționalități. Studiul se ocupă în special cu slavii monarchiei. Autorul studiului S. de Givet, un bun cunoscător al împrejurărilor din Ungaria, pare a fi un înfocat slavofil. Neajunsurile pe cari le suferim noi, fiind departe de el, nu poate fi învinuit de vre-o dorință de răzbunare, ori de vre-un interes ce l-ar avea de a ascunde și mistifica adevărul.

Se înțelege acest studiu e merit a scoate din sărite pe jidănașii gazetelor ungurești și a provoca corul disarmonic de țipete și rânjituri cu atât mai schimonosite cu cât li-se rescumpără în bani. Autorul studiului încearcă a dovedi loialitatea slavilor față de Habsburgi în vremuri tulburi. Ca recompensă împăratul însă nicidecum nu se încoronează în Boemia, ba ce e mai mult împrăștia cu puterea armată pe slavii adunați la congresul din Praga. Coroana le neagă lor totul câte vreme față de maghiari se arată atât de darnică, făcându-le toate concesiunile pe cari le pretind.

Se schițează apoi amănunțit abuzurile alegerilor electorale, cum se comandă atac de baionete contra alegătorilor nemaghiari, cum se opresc dela vot aceștia și cum se terorizează în vederea candidatului guvernamental.

Câți ani de temniți i-s'ar dicta dlui S. de Givet dacă ar fi să trăiască în Ungaria?

— **Promoțiune.** D. Anton Bogdan din comuna Pesac (Bănat) a fost promovată în ziua de 22 l. c. doctor în drept la universitatea din Cluj.

— **Urme românești în Orient.** Cunoscutul etnograf și archeolog din Iași d. Teodor Furada face actualmente o călătorie în Orient unde studiază rumele coloniilor romane, alcătuite în mare parte din români (valahi).

D. Burada se găsește acuma în Ismaila în Egipt. El a făcut acolo cercetări asupra semințiilor Tebuar și Berzias cari a fost constituite din colonii de români trimiși de împăratul Iustinian la muntele Sinai în vedere de a apăra pe călugării din localitate împotriva năvălirilor arabilor.

— **Un »ațâțator« arestat.** În comuna Kaposszecső (com. Somogy) Szemere Kálmán un agitator socialist a încercat să fie o adunare de popor. Suprefectul a oprit adunarea iar când Szemere se adresa poporului arătându-i volnicia autorităților, poporul îndrăgănit începu a ridica pietrele spre a ataca pe suprefectul Fenicz. Atunci el arestă pe Szemere și-l escortă împreună cu alt agitator la primărie. Poporul voi să intre cu forța în localul primăriei spre a-i elibera și jandarmii îl potoliră cu greutate.

— **Dna Elena Iacobovici din nou osândită.** Ieri a fost desbătut în Timișoara un nou proces al d-nei Elena Iacobovici din Caransebeș. Dânsa era acuzată de a fi ultragiată pe d. căpitan Dumitru Burdea, fratele lui Const. Burdea, faimoasa Sa «Iustritate» pentru că și-a cerut mutarea din Arad la Caransebeș spre a «Ingrășa porci, a prăsi cartofi, și a arde vinars alături de un pușcăriaș în gospodăria lui frate-său». Curtea cu juri a osândit pe d-na Iacobovici la 120 coroane amendă pentru ultragi.

— **Deputat ungar mort.** Deputatul ungar Solymossy Endre, care reprezentase orașul Odorhei în cameră, a decedat ieri la Buziaș.

— **Condamnarea editorului lui Tolstoi.** Editorul scrierilor lui Tolstoi a fost condamnat la 6 luni închisoare de fortăreață pentru trădare de patrie. Tolstoi ceruse tribunalului să deschidă acțiune penală și împotriva lui. Se crede însă că tribunalul n'a avut curaj ca să-l aducă pe Tolstoi pe banca acuzaților.

— **Abuzurile din ministerul marinei franceze.** În Franța s'a descoperit o afacere de mituire la mărină care agită opinia publică din Paris. În cursul cercetărilor făcute de comisiunea însărcinată cu anchetarea unor abuzuri generalul Gossot a făcut declarațiuni foarte grave în sarcina lui Dupont.

Gossot a declarat că la 11 Ianuarie 1907, un controlor al statului, care era însărcinat cu recepțiunea furniturilor făcute de fabrica metalurgică pentru marină, a primit dela reprezentantul fabricii un plic închis, în care se afla o sumă de bani. Reprezentantul fabricii metalurgice l'a rugat pe controlor să primească această sumă drept gratificație pentru munca ce i-a cauzat-o fabrica. Reprezentantul a adăugat că tot personalul fabricii a primit astfel de gratificații.

Controlorul a refuzat primirea sumei și a comunicat cazul generalului Gossot, șeful său de pe atunci. Acesta la rândul lui, a predat acel plic ministrului marinei. Interesându-se mai târziu de această afacere generalul Gossot a aflat că ea a fost dată uitării. În acest timp, ministrul marinei Thomson își dăduse demisia.

Directorul fabricii metalurgice era atunci fostul deputat Ménard. Thomson chemase pe Ménard la minister și-i ceru ca să pedepsească pe mituitor. Ménard a răspuns că dânsul este directorul responsabil al acelei fabricii și dacă va fi dat judecății, el va proba că fabrica a procedat în totdeauna în acest mod. După câteva zile, Ménard muri în mod subit. Căutându-se mai târziu dosarul acestei afaceri, s'a constatat dispariția lui.

Dupont a declarat înaintea comisiei că după moartea lui Ménard, dânsul nu s'a mai interesat de această chestiune, astfel că nu poate ști ce s'a făcut cu acel dosar. Dupont a declarat de altminteri că a distrus mai multe acte despre care a crezut că nu au nici o importanță.

— **Accidentul de trăsură al contelui Forgach.** Se comunică din Semlin: Pe când ministrul plenipotențiar austro-ungar, contele Forgach, făcea o preumblare cu trăsura împreună cu soția sa pe străzile Belgradului, un cal dela trăsura căzând a răsturnat trăsura. Ei au fost asvârlți jos din trăsura, nu s'a întâmplat însă nimic grav.

— **Oameni trăzniți la o procesiune pentru ploaie.** Din Lisabona capitala Portugaliei se anunță: Biserica din Avila, (Portugalia) a fost lovită de trăznet în timpul când populațiunea venise la biserică spre a se ruga pentru ploaie. Preotul a fost omorât împreună cu trei femei. 27 de persoane au fost grav rănite în invălmășeala ce se produse.

— **Ildizul va fi transformat în Muzeu.** Palatul Ildiz reședința fostului sultan Abdul Hamid va fi transformat într'un muzeu, care va fi pus sub direcțiunea actualului director de muzeu din Constantinopol Ammodi.

— **O carte de mare preț.** «Sfaturi și îndrumări în afaceri de dare» este titlul unei cărți apărute în tipografia «Poporul Român», din Budapesta. Cartea aceasta face cunoscut în termeni populari legea nouă pentru darea de pământ, și cuprinde o mulțime de sfaturi și învățături bazate toate pe ordinațiunile ministeriale și pe legile existente. Cuprinsul întreg se poate afla în anunțul publicat în numărul de față, asupra căruia atragem atențiunea cetitorilor noștri. Prețul cărții 1 cor. 10 bucăți costă 8 cor. plus porto postal. Se poate comanda la administrația «Poporul Român», Budapesta, VII. István út 11.

x **Dacă sănătatea vă este scumpă, să beți odată de două ori pe săptămână 1/2 pahar de apă amară Franz Josef.** Având efect sigur și fiind leftină, să nu lipsească din nici o casă. Se capătă dela toate farmaciile și prăvăliile.

Concert, petreceri.

— **Concert în Săliște.** Luni, în 31 Mai 1909 (a doua zi de Rosalii) Reuniunea rom. de cântări din Săliște, aranjază un concert în sala festivă a școlii. Inceputul la 9 ore seara. După producțiune urmează dans.

Economie.

Târgul de bucate din Aradul-nou.

25 Mai 1909.

S'au vândut azi:

grâu 200 mm.	15.—
cucuruz 400 mm.	7.20—
secară	9.80—
ovăs	8.0—
orz	8.—

Prețurile sunt socotite în coroane și după 50 kg.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Budapesta, 24 Mai 1909.

Grâu pe Mai 1909	29.58—30.44
Grâu pe Oct.	25.26—25.58
Secară pe Oct.	19.50—19.82
Cucuruz pe Mai	15.48—15.68
Cucuruz pe Iul	15.74—15.90
Ovăs pe Mai	16.50—15.32
Ovăs pe Oct.	15.02—17.16
Rapiță pe Aug.	30.80—31.—

Prețul cerealelor după 100 kg. a fost următorul

Grâu nou	
De Tisa — — — —	30 K. — 31 K. 45 fil.
Din comitatul Albei —	29 > 70 31 > 15 >
De Pesta — — — —	29 > 80—31 > 20 >
Bănățenesc — — — —	30 > — 31 > 40 >
De Bacica — — — —	30 > — 31 > 40 >
Secară de calitate I	20 > 15—20 > 35 >
Secară de calitate mijloc.	20 > 05—20 > 15 >
Orzul de nutreț, cvalit. I.	17 > 80—18 > — >
> > calitatea a II.	17 > 40—17 > 70 >

Ovăs > > >	I. 18 > — 18 > 30 >
> > >	II. 15 > 50—15 > 90 >
Cucuruz — — — —	15 > 60—15 > 70 >
Tărâte — — — —	11 > 35—12 > 50 >

BIBLIOGRAFII.

Au sosit și se află de vânzare la librăria »Tribuna« următoarele cărți:

Povești de Ioan Slavici cor. 1.50 plus 10 fil.
Două Neamuri, ediția II-a de C. Sandu Alder cor. 1.50 plus 10 fil.

Pe Plaiu, schițe dela țară de Ion Ciocărlan cor. 1.50 plus 10 fil.

Taina, de N. N. Beldiceanu cor. 1.50 plus 10 fileri.

Opere complete vol. III. Al. I. Odobescu cor. 1.50 plus 20 fil.

Din Bibl. »Minervei« au apărut și costă 30 fil. bucata plus 5 fil. porto următoarele:

No. 25 Catechismul Bisericii Buddhiste de Miază-zi trad. de Gr. Goilav.

No. 26 *Niverneza* de A. Daudet trad. de Ion Bârseanu.

No. 27 *In Țara Fachirilor* traducere de Nicolae Pandelea.

No. 28 *Colomba* vol. I. traducere de Natalia Iosif.

No. 29 *Colomba* vol. II. traducere de Natalia Iosif.

No. 51 »Eden Anto« povestiri, traducere de italienește de D. Tomescu. Prețul 30 fil. plus 5 fileri.

No 52 »Deschiderea cursului de Istorie Națională« de M. Kogălniceanu 30 fil. plus 5 fil.

Neamul românesc în Basarabia de N. Iorga cor. 2.50 plus 10 fileri porto.

Cântece din popor de P. Ciorogariu. Biblioteca Socec Nr. 42—44. Prețul 80 fil. — 10 fil. porto.

Poezii alese de Gh. Crețeanu, Prețul 60 fil. — 10 fil. porto.

Verzi și uscate, Iodoform cu o prefață de D. Urechia. Prețul 2 cor. + 20 fil. porto.

Educația sexelor ediția II. de Dr. Ereclie Șerban. Prețul 1 cor. 50 fil. + 20 fil. porto.

No. 31 »Maieștrii Muzicanți« biografii de O. Pursch.

A apărut și se află de vânzare la librăria »Tribunei«:

„Impresii de teatru din Ardeal“ de Zaharie Birsan.

Recomandăm cu căldură acest frumos și interesant volum, în care se afirmă cu o nouă putere talentul simpaticului nostru artist.

Prețul 2 coroane.

Plus 20 fileri porto.

Redactor responsabil Constantin Savu.
»Tribuna« institut tipografic, Nichin și cona.

„Wällischhof“

sanatoriu

aranjat după sistemul dr. Lahman cu toate întocmirile moderne ale terapiei fizice și dietitice, 1 oră și jum. depărtare de Viena în regiune romanțică și sănatoasă.

Posta și Telegraf: Maria Enzensdorf (bei Wien).

Cu deslușiri și prospecte stă la dispoziție direcțiunea și medicul șef al stabilimentului

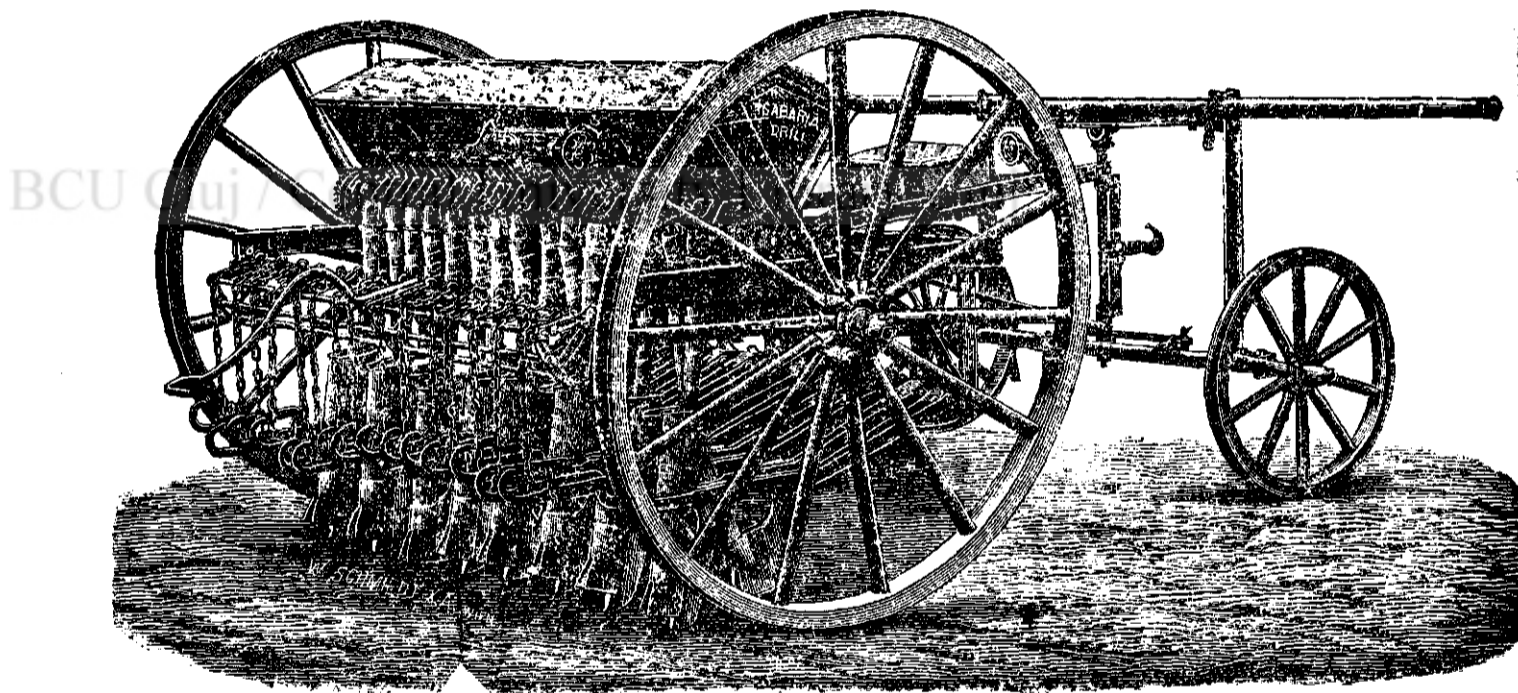
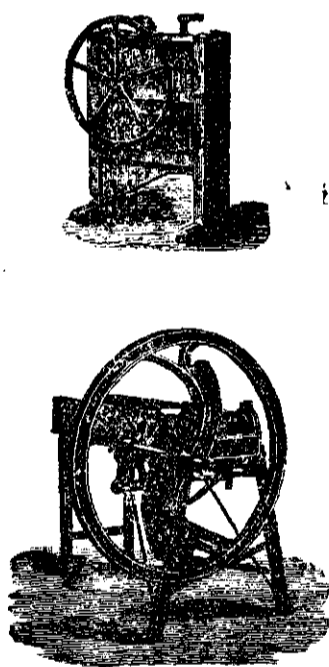
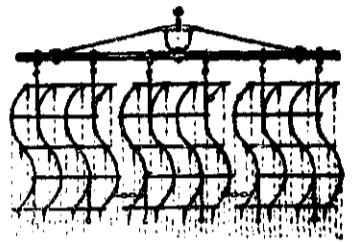
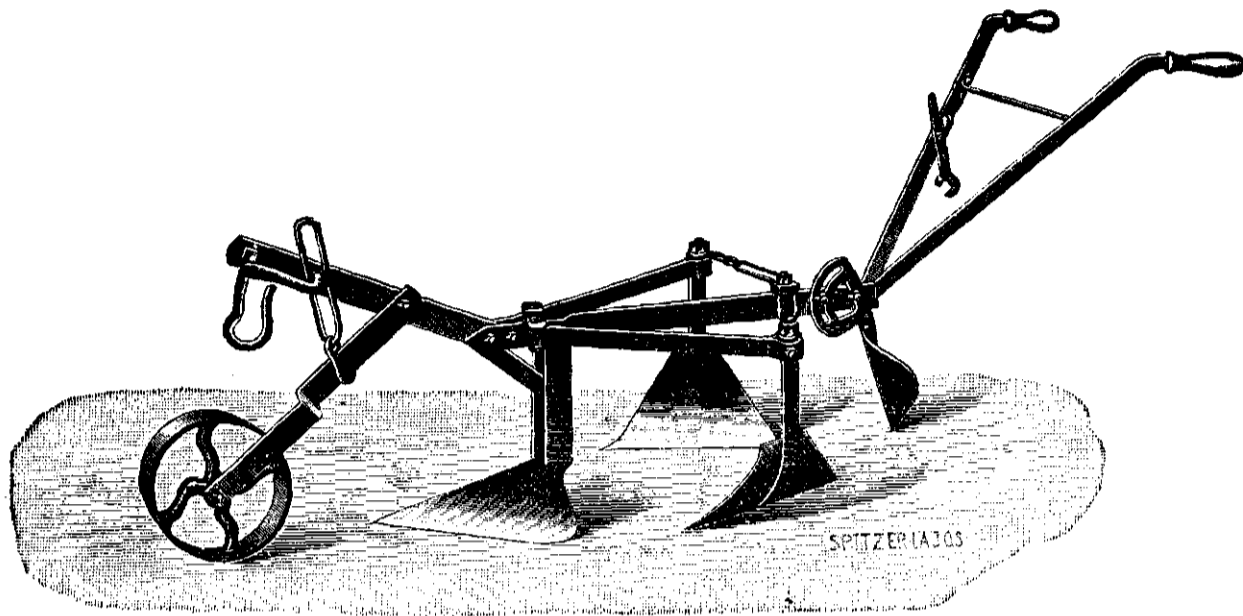
Dr. Marius Sturza.

FRAȚII BURZA fierărie și vânzare de praf de pușcă

Telefon
Nr. 604.

Arad, Boros Béni-tér Nr. 1.

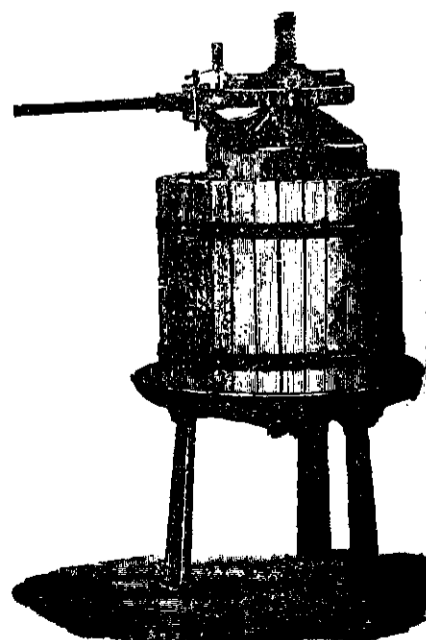
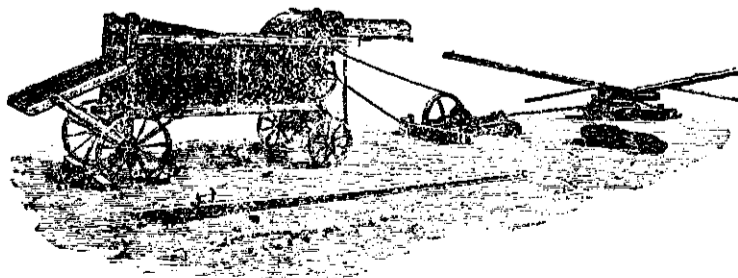
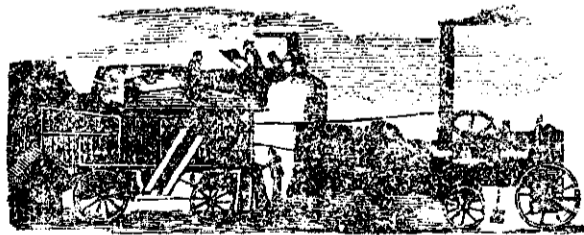
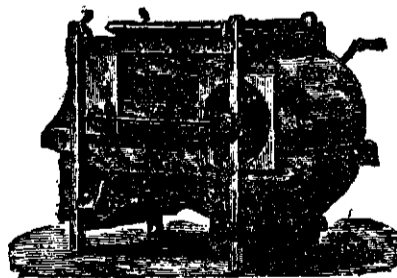
Telefon
Nr. 604

Recomandă

magazinul lor bogat asortat de fierării și tot felul de mașini agricole

cu prețurile cele mai moderate și favorabile pe lângă plățire în rate.

Cu garnituri pentru treierat și cu prospecte pentru mori servim bucuros, eventual pentru primirea lucrurilor acestora și facerea contractului mergem la fața locului.